Skolinspektionen

Beslut

2015-03-31

Dnr 43-2015:580

Åmåls kommun
kommun@amal.se

Beslut för gymnasiesärskola

efter prioriterad tillsyn i
Karlbergsgymnasiet 1 gymnasiesärskola
i Åmåls kommun

Skolinspektionen
Box 2320, 403 15 Göteborg

Tillsyn i Karlbergsgymnasiet 1 gymnasiesärskola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Åmåls kommun under våren 2015. Gymnasiesärskolan vid Karlbergsgymnasiet 1 besöktes av Skolinspektionen den 27- 29 januari 2015.

Måluppfyllelse och resultat

För gymnasiesärskolan saknas officiell statistik över elevernas kunskapsresultat. För elever i årskurs 3 och 4 som går handels- och administrationsprogrammet enligt den gamla gymnasiesärskolans styrdokument visar skolans sammanställning att två elever fått Godkänt eller Väl godkänt på samtliga kurser som har avslutas. Eftersom det nationella programmet inom gymnasiesärskolan vid Karlbergsgymnasiet startade läsåret 2011/12 är det inga elever som har fått slutbetyg ännu. För de elever som går i årskurs 1 på programmet för administration, handel och varuhantering (Gysär13) har inga kurser avslutats än, varför det inte finns några betyg att redovisa.

Skolan har till Skolinspektionen redovisat att för eleverna på gymnasiesärskolans individuella program och i verksamhetsträning är personliga mål satta för alla elever. Någon sammanställning eller utvärdering av dessa mål eller antal elever som under åren fått intyg på att de genomgått ett 4-årigt individuellt program inom verksamhetsträning har inte redovisats.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2015-06-30
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist	
3. Arbetsplatsförlagt lärande	Ingen brist	
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist	
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-06-30
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-06-30

Sammanfattande bedömning

Flera av de brister som Skolinspektionen har identifierat på gymnasiesärskolan vid Karlbergsgymnasiet kan härledas till skolans bristande systematiska kvalitetsarbete. Vid tiden för tillsynen finns inget fungerande systematiskt kvalitetsarbete som utgår från de nationella mål som finns för gymnasiesärskolan. Det görs till exempel inga uppföljningar av kunskapsresultat eller andra resultat som sammanställs och sedan analyseras för att lämpliga åtgärder ska kunna vidtas. Undervisningen utgår inte heller tillräckligt från målen i läroplanerna.

Eleverna i gymnasiesärskolan träffar inte studie- och yrkesvägledare vilket gör att dessa elever inte får nödvändig kunskap för att kunna fatta beslut om viktiga val av studier och yrken. Ett av skolans mål är att ge eleverna möjligheter att ta ställning till frågor om sin framtid. Eleverna inom gymnasiesärskolan behöver informeras om vilka möjligheter som finns efter studierna samt om rätten till tillgänglighet, stöd och hjälpmedel både vid studier och i arbetslivet.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Åmåls kommun att senast den 30 juni 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Undervisningen ska utformas och genomföras så att eleverna ges möjligheter att nå de nationella kunskapskrav och kravnivåer som finns för respektive ämne och ämnesområde som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiesärskolegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen inom nationella program, samt ämnen och ämnesområden inom individuella program.

I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inlärning och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Åmåls kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen är systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser. (För utbildning som påbörjats före 1 juli 2013 gäller 1 kap. 11 §, 18 kap. 6 § skollagen; 13 kap. 3 § Gymnasieförordningen; Lpf 94, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, 1.3 Särskilda uppgifter och mål för olika skolformer och 2. Mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper, och för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 1

kap. 11 § skollagen, 19 kap. 5, 22 och 24 §§ skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, Gymnasiesärskolans uppdrag, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska se till att undervisningen är systematiskt inriktad mot målen i läroplanerna.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att för varje skolform ska en läroplan gälla som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen. För elever som påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2013 gäller Läroplan för de frivilliga skolformerna, Lpf94. För elever som påbörjat sin utbildning efter den 1 juli 2013 gäller Läroplan för gymnasiesärskolan 2013.

Av intervju med lärare i gymnasiesärskolan framgår att lärarna inte gemensamt har arbetat med hur de övergripande målen i respektive läroplan ska uppfyllas. Lärarna uppger att de har lagt upp undervisningen i olika ämnesövergripande temaområden. Dessa temaområden har valts utifrån perspektivet hur livet efter skolan kan se ut för eleverna. Av intervjun med lärarna framgår att det inte är målen i respektive läroplan som styrt valen av temaområden, istället är det målen i respektive ämne som avgjort vilka temaområden som eleverna ska arbeta med. Lärarna uppger också att de väljer om deras ämne ska ingå i temaområdet beroende på områdets innehåll och om det stämmer med kursplanens mål. Av intervju med rektor framgår att hon inte ännu har satt sig in i arbetet med läroplanerna. Enligt rektor måste hon och lärarna arbeta med detta och rektor uppger att det kommer att bli en del av det kvalitetsarbete som ska starta.

Av Skolinspektionens utredning framgår att undervisningen i gymnasiesärskolan inte är systematiskt inriktad mot målen i respektive läroplan. Undervisningen är upplagd i olika ämnesövergripande temaområden, men valen av temaområden har inte styrts av de övergripande målen i respektive läroplan. Inte heller i övrigt arbetar lärarna med hur de övergripande målen i läroplanerna ska uppfyllas. Rektorn har inte satt sig in i arbetet med läroplanerna och inte tagit ansvar för att undervisningen är systematiskt inriktad mot målen i respektive läroplan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Åmåls kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Åmåls kommun föreläggs att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling. Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet. Det finns en väl fungerande samverkan med arbetslivet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Åmåls kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (För utbildning som påbörjats före 1 juli 2013 gäller 2 kap. 25 § skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar, och för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 2 kap. 25 § skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (För utbildning som påbörjats före 1 juni 2013 gäller 2 kap. 29 § skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar, och för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 2 kap. 29 § skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska se till att psykolog deltar i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete för gymnasiesärskolans elever.

Rektorn ska se till att den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser gymnasiesärskoleelevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Motivering till bedömning av brist

Psykolog
Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasiesärskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Karlbergsgymnasiet 1 och Karlbergsgymnasiet 2 (gymnasiesärskolan ingår i Karlbergsgymnasiet 1) har en gemensam elevhälsa där skolsköterska, kurator, speciallärare och specialpedagog ingår. Av intervju med representanter för elevhälsan framgår att psykolog köps in på timmar vid behov och att psykolog inte deltar i deras veckomöten där de bland annat tar upp frågor som rör det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Av intervju med enhetschef för Karlbergsgymnasiet framgår att det finns en psykolog som arbetar 40 procent som är knuten till grundskolan i Åmåls kommun. Enhetschefen uppger att gymnasieskolan och gymnasiesärskolan kan använda denna psykolog, men att det "inte känns som att psykologen tillhör Karlbergsgymnasiet". Förvaltningschefen bekräftar enhetschefens uppgifter att psykologen inte deltar i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på gymnasiesärskolan. Av intervju med förvaltningschefen framgår att Åmåls kommun från och med i höst kommer att anställa en ny psykolog på 50 procent. Förvaltningschefen uppger att tanken då är att gymnasiesärskolan ska kunna köpa utredningar och att psykologen som anställs då ska kunna arbeta mer förebyggande.

Av Skolinspektionens utredning framgår att eleverna inte har tillgång psykolog i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete för att stödja elevernas

utveckling mot målen. Därmed saknas en viktig kompetens i gymnasiesärskolans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Studie- och yrkesvägledning
Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning. För elever som påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2013 gäller Läroplan för de frivilliga skolformerna, Lpf94. Av denna läroplan framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av fortsatt utbildning och yrke. För elever som påbörjat sin utbildning efter den 1 juli 2013 gäller Läroplan för gymnasiesärskolan 2013. Av denna läroplan framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida yrkesområde och fortsatta studier.

Av intervju med studie- och yrkesvägledaren framgår att elever i gymnasiesärskolan endast i undantagsfall träffar honom. Enligt studie- och yrkesvägledaren är det lärarna som har ansvarat för elevernas studie- och yrkesvägledning. Lärarna uppger att de önskat att eleverna ska få mer stöd av studie- och yrkesvägledaren. Av intervju med elever framgår att eleverna inte vet vem som är studie-och yrkesvägledare. Rektor bekräftar att eleverna inte träffar studie- och yrkesvägledare, men att en dialog kring detta har inletts och att avsikten är att elever i gymnasiesärskolan ska få samma tillgång till studie- och yrkesvägledning som elever i gymnasieskolan.

Av Skolinspektionens utredning framgår att elever i gymnasiesärskolan på Karlbergsgymnasiet 1 inte träffar personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses. Ett av skolans mål är att ge eleven möjligheter att ta ställning till frågor om sin framtid. Studie- och yrkesvägledning syftar till att förbättra elevens kompetens att göra studie- och yrkesval. Elever inom gymnasiesärskolan behöver informeras om såväl vilka möjligheter som finns efter studierna samt om rätten till tillgänglighet, stöd och hjälpmedel både inom studier och i arbetslivet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Åmåls kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Åmåls kommun föreläggs att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiesärskolegemensamma ämnen, utan ska också omfatta uppföljning av resultat i från lärande som sker på arbetsplats (APL). Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Åmål kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (För utbildning som påbörjats före 1 juli 2013 gäller 1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar, och för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (För utbildning som påbörjats för 1 juli 2013 gäller 4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar, och för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller

4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (För utbildning som påbörjats före 1 juli 2013 gäller 4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar, och för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska tillsammans med personalen följa upp skolenhetens resultat inom gymnasiesärskolan. Uppföljningen ska genomföras i relation till de nationella målen.

Det som framkommer vid uppföljningen ska analyseras. Utifrån analysen ska rektorn besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder. Rektorn ska också planera för och se till att åtgärderna genomförs.

Rektorn ska se till att uppföljning, beslut om åtgärder och planering för att genomföra dessa dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanerna har rektorn ansvaret för skolenhetens resultat och ansvarar för att resultaten följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Rektor för gymnasiesärskolan uppger att det systematiska kvalitetsarbetet som finns för Karlbergsgymnasiet "inte stämmer" för gymnasiesärskolan. Av svar från rektor som inkommit till Skolinspektionen framgår att "vi har påbörjat ett

systematiskt kvalitetsarbete med pedagogerna på gymnasiesärskolan inför 2015." Rektor uppger att detta arbete har inletts och att hon nu har för avsikt att sätta fokus på gymnasiesärskolan. Som exempel nämner rektor att det ska tas fram ett årshjul och kursutvärderingar och att hon avser att genomföra studiebesök i andra kommuner som har gymnasiesärskola.

Av den dokumentation som skolan lämnat in till Skolinspektionen, som exempelvis "Systematiskt kvalitetsarbete läsåret 14-15", "Utvärdering handel och service – juni 2014" och "Utvärdering GySär – juni 2014", framgår att det inte görs någon samlad uppföljning av elevernas kunskapsresultat i gymnasiesärskolan. Individuella programmet har funnits i flera år, men det finns till exempel inte någon sammanställning av hur många elever som fått intyg på att de har genomgått ett 4-årigt individuellt program inom verksamhetsträning. Det finns inte heller någon sammanställning eller analys över hur det går för eleverna i respektive verksamhetsområde eller ämnesområde. Skolan redovisar enbart att "personliga mål är satta för varje elev" och att resultat följs upp i elevernas individuella utvecklingsplan. Rektor uppger också att arbetet med ämnesområdesplanerna är ett område som är utvecklingsbart. Eftersom det nationella programmet startade läsåret 2011/12 är det inga elever som har fått slutbetyg ännu. För elever i årskurs 3 och 4 som går handels- och administrationsprogrammet enligt den gamla gymnasiesärskolans styrdokument visar skolans sammanställning att två elever fått Godkänt eller Väl godkänt på samtliga kurser som har avslutas. Vilka kurser det är eller hur betygen är fördelade på kurserna framgår inte. Någon analys av resultaten, eller hur kunskapsresultaten använts för att utveckla verksamheten, redovisas inte heller.

Av dokumenten framgår att det för värdegrundsarbetet bland annat genomförs en årlig enkät med alla elever på Karlbergsgymnasiet. Rektor uppger att hon inte vet om det av enkäten går att urskilja vad elever på gymnasiesärskolan tycker.

I den dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet som skolan lämnat in, "Systematiskt kvalitetsarbete läsåret 14-15", finns inga sammanställningar av resultat, analyser eller exempel på utvecklingsarbete som ska genomföras. Dokumentet har karaktären av ett årshjul och har fokus på gymnasieskolan och inte gymnasiesärskolan. Under rubriken "resultat" står till exempel att "antal elever som nått gymnasieexamen analyseras i ämnesgrupper och arbetslag i juni/augusti/september." Det finns inte heller någon koppling till gymnasiesärskolans nationella mål som exempelvis uttrycks i skollagen, läroplanerna, samt programmål för nationella program.

Rektor uppger också att gymnasiesärskolan kan bli lite bortglömd inom Karlbergsgymnasiet. Som exempel tar hon upp kompetensutveckling för lärarna, där ingen av lärarna på gymnasiesärskolan deltar i Karlbergsgymnasiets satsning på kompetensutveckling inom betyg och bedömning.

Av Skolinspektionens utredning framgår att rektorn inte följer upp, det vill säga samlar in och sammanställer, och dokumenterar gymnasiesärskolans resultat, varken kunskapsresultat eller resultat av värdegrundsarbete. Detta medför att rektor inte heller utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumenterar de beslutade åtgärderna. Inte heller planerar rektorn för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa samt dokumenterar detsamma. För värdegrundsarbetet genomförs årliga enkäter med elever för hela Karlbergsgymnasiet, men eftersom gymnasiesärskolans elevers svar inte går att urskilja kan inte de åtgärder som genomförs på Karlbergsgymnasiet utifrån resultatet av enkäten kopplas till om det är åtgärder som är relevanta för gymnasiesärskolan. På skolenhetsnivå sker inget dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete vilket kan medföra att för gymnasiesärskolan väsentliga utvecklingsbehov inte synliggörs och åtgärdas. Flera av bristerna inom övriga bedömningsområden i detta beslut kan också härledas till ett bristande systematiskt kvalitetsarbete, det gäller till exempel att undervisningen inte är systematiskt inriktad mot målen i läroplanerna och att gymnasiesärskolans elever inte träffar studie- och yrkesvägledare.

Motivering till föreläggande som ingripande

Åmåls kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Åmåls kommun föreläggs att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och de nationella kunskapskrav och kravnivåer som finns för respektive ämne och ämnesområde får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta avser samtliga ämnen och ämnesområden som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiesärskolegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen inom nationella program, samt ämnen och ämnesområden inom individuella program. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL).

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Arbetsplatsförlagt lärande

Skolan ska se till att elever på nationella program ges arbetsplatsförlagt lärande (APL) i minst 22 veckor under ledning av en handledare som har de kunskaper som krävs för uppdraget. APL är en central del i alla nationella program, då denna ska bidra till att eleven lär sig yrkeskulturen och blir en del av gemenskapen på en arbetsplats. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå och följa upp att så också sker. Handledaren är en central aktör i detta, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå så eleverna får adekvata arbetsuppgifter.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskrav och kravnivåer som finns för respektive ämne och ämnesområde, och i sin bedömning även beaktar sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskrav och kravnivåer och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. I gymnasiesärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på gymnasiesärskolans kunskapskrav. Om en elev har läst ett ämne enligt gymnasieskolans kursplaner, tillämpas gymnasieskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, istället bedömer och utvärderar läraren elevens kunskaper utifrån krav för grundläggande kunskaper och för fördjupade kunskaper med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar. Efter avslutad utbildning på nationella och individuella program får elever ett gymnasiesärskolebevis om sin utbildning, som innehåller information om programmet, ämnesområden eller kurser som eleven har läst, betyg, elevens arbetsförlagda lärande och gymnasiesärskolearbetet.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum. Det kan också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Beslutsfattare

Ulrika Foss Rudbeck
Föredragande

Bilagor
Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Karlbergsgymnasiet Gymnasiesärskola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvartagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Karlbergsgymnasiet 1 gymnasiesärskola

Åmåls kommun är huvudman för gymnasiesärskolan vid Karlbergsgymnasiet. Ansvarig nämnd är barn- och utbildningsnämnden. Karlbergsgymnasiet är indelat i två skolenheter, Karlbergsgymnasiet 1 och Karlbergsgymnasiet 2. Gymnasiesärskolan ingår i skolenheten Karlbergsgymnasiet 1. Skolenheten leds av en rektor som vid tiden för tillsynen har haft uppdraget i cirka ett halvår. Rektor är även rektor för nationella program och introduktionsprogram inom ramen för gymnasieskolan, dessa verksamheter bedöms dock inte i detta beslut.

Gymnasiesärskolan erbjuder utbildning inom det individuella programmet och inom det nationella programmet administration, handel och varuhantering. Individuella program inom gymnasiesärskolan har funnits länge på Karlbergsgymnasiet, men nationella program startade läsåret 2011/12. Sammantaget går det 13 elever på gymnasiesärskolan och eleverna är jämnt fördelade på programmen.

Utbildningen för eleverna i gymnasiesärskolan sker i årskurserna 1-2 enligt den nya gymnasiesärskolans styrdokument (Gysär13) och i årskurserna 3-4 enligt den gamla gymnasiesärskolans styrdokument. Elever som går i årskurs 3 på det individuella programmet går i verksamhetsträning och elever på det nationella programmet i årskurserna 3-4 går i handels- och administrationsprogrammet.

Lärarna som undervisar på gymnasiesärskolans två program utgör ett arbetslag. Några av lärarna arbetar heltid på gymnasiesärskolan medan andra även undervisar på gymnasieskolans nationella program vid skolenheterna Karlbergsgymnasiet 1 och Karlbergsgymnasiet 2.